

Yhteenveto

10 + 1 ideaa järjestöyhteistyön johtamiseen & seuraavat askeleet

erityisasiantuntija **Mari Ahonen-Walker** &
erityisasiantuntija **Sami Niemi**, Kuntaliitto

Rakenteiden ja strategisuuden merkitys

Strategiaan pohjautuva, poliittisessa päätöksenteossa hyväksytty tai siihen perustuva järjestöyön linjaus luo vankan selkänöjan yhteistyölle

Järjestöyön rakenteellisuus ja auki kirjoitetut toimintamallit luovat selkeät pelisäännöt kunnan ja järjestöjen väliselle yhteistyölle

Sovitut rakenteet auttavat myös erilaisissa muutostilanteissa (m m. ihmiset, organisaatiomuutokset) turvaamaan jatkuvuutta

Yhteistyön rakenteiden ja toimintatapojen läpikäynti hyvinvointialueen ja alueen muiden kuntien kanssa selkiyttää vastuunjakoä

10 + 1 Ideaa järjestöyhteistyön kehittämiseen kunnissa

Tunnistetaan ja arvioidaan

1. kunnan mahdollisuudet edistää järjestöjen toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä.
2. järjestöyön merkitys ja sen tuomat mahdollisuudet osallisuuden edistämiseksi ja kunnan palveluiden tuottamisessa. Huomioidaan toimintaa ohjaava lainsäädäntö.
3. järjestötoiminnan ja muun vapaaehtoistoiminnan rooli osana koko kunnan toimintaympäristöä. Huomioidaan tämä kunnan strategia- ja taloussuunnitteluprosessissa.

Määritellään ja päätetään

4. järjestöyhteistyön tavoitteet ja yhteistyöhön sovellettavat periaatteet.
5. resurssit järjestöyhteistyön ja vapaan kansalaistoiminnan kehittämiseen sekä nimetään kunnan vastuutaho.
6. ostopalveluiden, avustamisen ja tukipalveluiden muodot läpinäkyvästi. Huomioidaan vapaa kansalaistoiminta osana kokonaisuutta.

Huomioidaan ja hyödynnetään

7. olemassa olevat rakenteet (mm. vaikuttamistoimielimet, foorumit). Tarvittaessa muodostetaan uusia rakenteita kunnan ja järjestöjen yhteistyön hoitamiseen.
8. hankintalain ja muun lainsäädännön asettamat vaatimukset ja mahdollisuudet järjestöiltä hankittavissa palveluissa.
9. uuden teknologian mahdollisuuksia järjestötoiminnan ja osallistamisen toteuttamisen työvälineinä.

Neuvotellaan

10. yhteistoiminnasta ja vastuunjaosta järjestötoiminnan tukemisessa yhdessä hyvinvointialueiden kanssa.

- + **Tehdään yhteistyötä** alueen toisten kuntien kanssa järjestöyhteistyön edistämiseksi ja järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisessa uusissa hallintorakenteissa

Kehittämisen lähtökohdat kunnissa

- Tunnistetaan ja arvioidaan nykytilanne ja tulevaisuuden tarpeet
- Määritellään ja päätetään periaatteet, vastuutahot sekä palveluiden ja avustamisen muodot
- Huomioidaan ja hyödynnetään olemassa olevat rakenteet, reunaehdot sekä digitaalisuus
- Neuvotellaan työnjaosta HVA:n kanssa

+ tehdään yhteistyötä kuntien kesken

Rakenteiden ja strategisuuden merkitys

Strategiaan pohjautuva, poliittisessa päätöksenteossa hyväksytty tai siihen perustuva järjestöyön linjaus luo vankan selkänöjan yhteistyölle

Järjestöyön rakenteellisuus ja auki kirjoitetut toimintamallit luovat selkeät pelisäännöt kunnan ja järjestöjen väliselle yhteistyölle

Sovitut rakenteet auttavat myös erilaisissa muutostilanteissa (m m. ihmiset, organisaatiomuutokset) turvaamaan jatkuvuutta

Yhteistyön rakenteiden ja toimintatapojen läpikäynti hyvinvointialueen ja alueen muiden kuntien kanssa selkiyttää vastuunjakoä

10 + 1 Ideaa järjestöyhteistyön kehittämiseen kunnissa

Tunnistetaan ja arvioidaan

1. kunnan mahdollisuudet edistää järjestöjen toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä.
2. järjestöyön merkitys ja sen tuomat mahdollisuudet osallisuuden edistämiseksi ja kunnan palveluiden tuottamisessa. Huomioidaan toimintaa ohjaava lainsäädäntö.
3. järjestötoiminnan ja muun vapaaehtoistoiminnan rooli osana koko kunnan toimintaympäristöä. Huomioidaan tämä kunnan strategia- ja taloussuunnitteluprosessissa.

Määritellään ja päätetään

4. järjestöyhteistyön tavoitteet ja yhteistyöhön sovellettavat periaatteet.
5. resurssit järjestöyhteistyön ja vapaan kansalaistoiminnan kehittämiseen sekä nimetään kunnan vastuutaho.
6. ostopalveluiden, avustamisen ja tukipalveluiden muodot läpinäkyvästi. Huomioidaan vapaa kansalaistoiminta osana kokonaisuutta.

Huomioidaan ja hyödynnetään

7. olemassa olevat rakenteet (mm. vaikuttamistoimielimet, foorumit). Tarvittaessa muodostetaan uusia rakenteita kunnan ja järjestöjen yhteistyön hoitamiseen.
8. hankintalain ja muun lainsäädännön asettamat vaatimukset ja mahdollisuudet järjestöiltä hankittavissa palveluissa.
9. uuden teknologian mahdollisuuksia järjestötoiminnan ja osallistamisen toteuttamisen työvälineinä.

Neuvotellaan

10. yhteistoiminnasta ja vastuunjaosta järjestötoiminnan tukemisessa yhdessä hyvinvointialueiden kanssa.

- + **Tehdään yhteistyötä** alueen toisten kuntien kanssa järjestöyhteistyön edistämiseksi ja järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisessa uusissa hallintorakenteissa

Kehittämisen lähtökohdat kunnissa

- Tunnistetaan ja arvioidaan nykytilanne ja tulevaisuuden tarpeet
- Määritellään ja päätetään periaatteet, vastuutahot sekä palveluiden ja avustamisen muodot
- Huomioidaan ja hyödynnetään olemassa olevat rakenteet, reunaehdot sekä digitaalisuus
- Neuvotellaan työnjaosta HVA:n kanssa

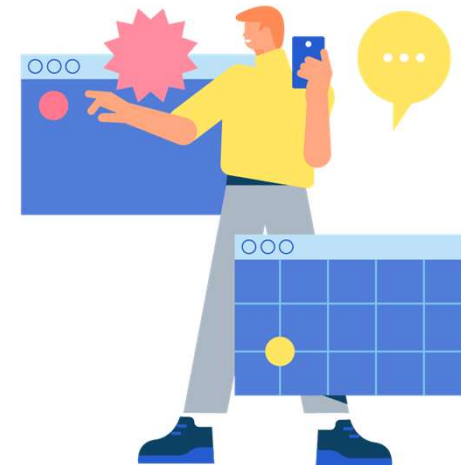
+ tehdään yhteistyötä kuntien kesken

**Työkirja:
10 +1 ideaa
järjestöyhteistyön
kehittämiseen**

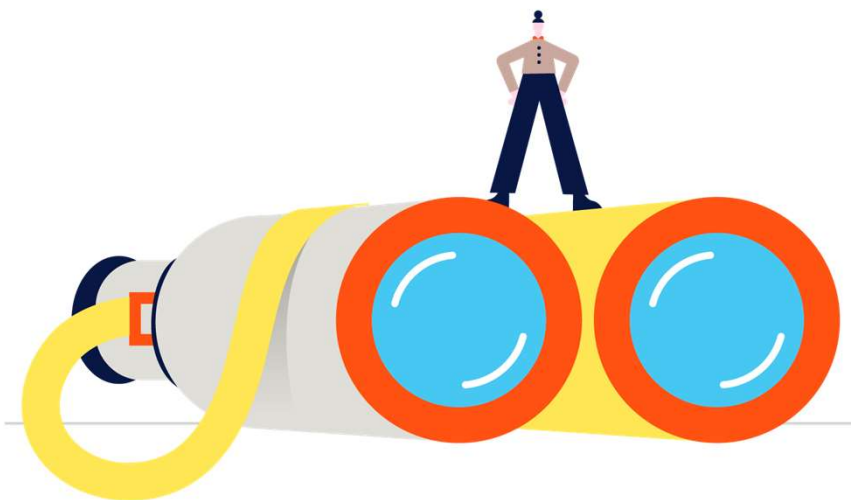
Järjestöyhteistyön tilannekuva

- Kokonaiskuva tämän hetkisestä järjestöyhteistyöstä koko kunnan tasolla – konkreettinen tarkastelu kunnan kokonaisuuden näkökulmasta
- Kolmannen sektorin toiminta kunnan alueella, sis.
 - kolmannen sektorin keskinäinen yhteistyö
 - mahdollisesti kokonaan ulos jäävät tahot

Järjestöjen omien toimintaedellytysten edistäminen muutosten keskellä

- Tunnistetaan järjestöjen haasteet toiminnassaan, esimerkiksi
 - toimijoiden ikääntyminen,
 - samojen henkilöiden toiminta eri järjestöissä,
 - nuoremman sukupolven tapa toimia perinteisen järjestötoiminnan ulkopuolella
 - ...
- Tunnistetaan uuden teknologian tuomat mahdollisuudet ja haasteet järjestötoiminnassa
- Varmistetaan hankintaosaaminen sekä kunnassa että järjestökentällä
- Tunnistetaan järjestökentän kasvanut vaatimustaso esimerkiksi harrastuspaikkojen ja toiminnan ammatillistumisen suhteen

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

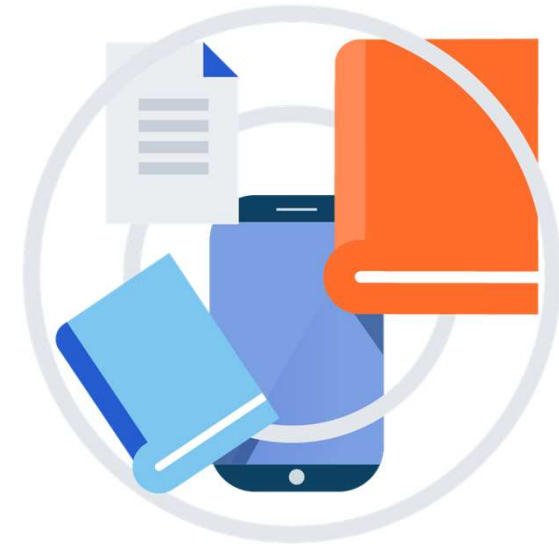
Tunnistetaan ja arvioidaan

Periaatteet, vastuutahot sekä palveluiden ja avustamisen muodot

Tunnistetaan ja arvioidaan

kunnan mahdollisuudet edistää järjestöjen toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä

- Lainsäädännön asettamat velvoitteet ja mahdollisuudet
- Kunnan strategia ja sen luomat mahdollisuudet
- Organisaatiomuutokset ja toimijat kunnassa ja järjestöissä
- Taloudelliset voimavarat

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- 'Seuranta

Tunnistetaan ja arvioidaan

järjestötyön merkitys ja sen tuomat mahdollisuudet osallisuuden edistämässä ja palveluiden tuottamisessa. Huomioidaan toimintaa ohjaava lainsäädäntö.

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Palvelutuotanto

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 26/2018
Riitta Särkelä 2017 soveltaen alkuperäislähdettä Anne Knaapi 2016 ja Ritva Pihlaja 2008

KUNTA
LIITTO

KUNTA
LIITTO

Tunnistetaan ja huomioidaan

järjestötoiminnan ja vapaaehtoistyön rooli osana kunnan toimintaympäristöä ja kunnan toiminnan suunnittelua.

Nähdään se osana

- Strategiatyötä
 - Talous- ja toimintasuunnittelua
 - Talouden ja toiminnan seuranta
-
- Nykytilan arviointi
 - Tavoitetila
 - Seuranta

Määritellään ja päätetään

periaatteet, vastuutahot sekä palveluiden ja avustamisen
muodot

Määritellään ja päätetään

Järjestöyhteistyön tavoitteet ja siihen sovellettavat periaatteet.

- Järjestötyöllä on itsessään arvo.
- Yhteistyön pelisäännöt selkiyttävät yhteistyön tekemistä sekä kunnan että järjestöjen näkökulmasta.
 - yhteistyön aukikirjoitetut tavoitteet
 - julkiset järjestöyhteistyön ja avustamisen ja muun tuen periaatteet
 - tehdyistä linjauksista tiedottaminen ja noudattaminen

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Määritellään ja päätetään

Järjestöyhteistyön toteuttamiseksi on tarpeen määritellä ja päättää tarvittavista resursseista

- Henkilöresurssit ja taloudelliset resurssit, joilla yhteistyötä toteutetaan
- vastuuhenkilö/-henkilöt ja toimielin, jonka alla järjestöyhteistyötä toteutetaan; varmistetaan vastuutahojen yhteistyö
- Järjestöjen mahdollisuudet keskinäiseen yhteistyöhön ja ideointiin
- talous- ja toimintasuunnittelulla resurssien varmistaminen

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Määritellään ja päätetään

Järjestötoiminnan tukemisen muodot ovat erilaisia. Yhteistyön tarpeet ja käytännöt vaihtelevat kuntakohtaisesti.

- Tunnistetaan, määritellään ja sovitaan yhteistyöhön liittyvistä ostopalveluista, avustamisesta ja muista tukipalveluista.
- Tunnistetaan markkinoilla tapahtuva toiminta ja huomioidaan kilpailuttamiseen liittyvät seikat
- Nähdään järjestötoiminnan tukeminen pelkkää taloudellista avustamista laajempänä kokonaisuutena.

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Huomioidaan ja hyödynnetään

olemassa olevat rakenteet, reunaehdot sekä digitaalisuus

Huomioidaan ja hyödynnetään

olemassa olevat yhteistyörakenteet eri toimialoilla. Erilaiset toimintamallit ovat selvillä ja käytössä. Niitä täydennetään tarvittaessa uusilla rakenteilla.

- Erityiset järjestöyhteistyöhön suunnitellut rakenteet koko kunnassa
- Lakisääteisten vaikuttamistoimielinten hyödyntäminen osana toimintaa
- Tarpeellisten uusien foorumeiden perustaminen

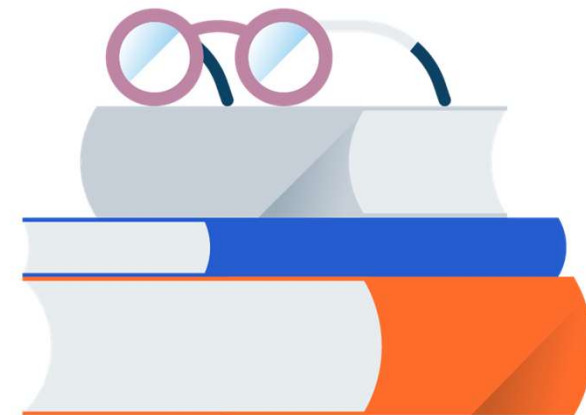

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Huomioidaan ja hyödynnetään

Palveluiden hankkimisen osalta ei voida antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin toimitaan markkinoilla ja milloin kyse on kunnan toimintaan liittyvästä kokonaisuudesta.

- Markkinoilla toimimisen tapauskohtainen arviointi, prosessi
- hankinta-alan asiantuntijoiden konsultointi

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Huomioidaan ja hyödynnetään

Teknologinen kehitys tuo koko ajan uusia mahdollisuuksia järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyö toteuttamiseen.

- Teknologiaa hyödynnettäessä on huomioitava eri osapuolten vaihtelevat edellytykset hyödyntää mahdollisuuksia.
 - avustaminen
 - yhteistyön rakenteet
 - uudenlaiset, kuntalaisille tuotetut paikkariippumattomat palvelut

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Neuvotellaan ja toimitaan yhdessä

sekä hyvinvointialueen että muiden kuntien kanssa.

Neuvotellaan

Kansalaistoiminnan tukeminen kuuluu jatkossa sekä kuntien että hyvinvointialueiden toimintaan.

Hyvinvointialueiden ja kuntien välillä on järjestötoimintaan liittyviä lakisääteisiä sekä mahdollisesti vapaaehtoisia neuvottelumenettelyitä. Neuvotteluissa voidaan sopia esim.

- niistä menettelyistä ja periaatteista, joilla järjestöyhteistyöstä sovitaan
- keskinäisen koordinaation muodoista, vastuunjaosta ja periaatteista

- Nykytilan arviointi, mm.
 - mitkä nykyisistä vastuista siirtyvät hyvinvointialueille?
 - mitä uusia vastuita kunnalle?
- Tavoitetila
- Seuranta

+ Yhteistyö muiden alueen kuntien kanssa

Vaikka jokaisella kunnalla on omat tapansa rakentaa ja tehdä järjestöyhteistyötä, ovat haasteet ja ratkaisumallit usein samankaltaisia.

Kannattaa:

- hakea yhteistyön malleja eri kunnista
- hyödyntää järjestöjen tuomia mahdollisuuksia yli kuntarajojen
- toteuttaa alueellisia foorumeita kokemusten ja käytäntöjen jakamiseksi
- kehittää järjestöyhteistyön kokonaisuutta alueellisena yhteistyönä tai omien verrokkikuntien kanssa

- Nykytilan arviointi
- Tavoitetila
- Seuranta

Kuntien hyvät käytännöt

Lopuksi

Kunnan järjestyhteistyön tavoitetila ja sitä tukevat toimenpiteet

- **Tilannekuvauksen ja eri osa-alueiden tarkastelun perusteella piirtyy kuva kunnan järjestyhteistyön tämänhetkisestä tilanteesta sekä tulevaisuuden tavoitetilasta.**
- Summataan tavoitetila ja mietitään tarvittavat toimenpiteet lyhyellä ja pitkällä aikavälillä tavoitteiden toteuttamiseksi.
- Tavoitetilan yhteenveto
- Toimenpiteet
 - lyhyt aikaväli
 - keskipitkä aikaväli
 - pitkä aikaväli
- Seuranta

Lisätiedot:

Mari Ahonen-Walker
Erityisasiantuntija

p. +358 50 4526 433

mari.ahonen-walker@kuntaliitto.fi

Sami Niemi

Erityisasiantuntija

p. + 358 50 5899 187

sami.niemi@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

Järjestö- ja yhdyspintatyön muita tilaisuuksia ja materiaaleja tänä syksynä

3.11. Sivistus- ja sote-palveluiden yhdyspinnat toimiviksi - Kuntatalolla

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: <https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2022/sivistys-ja-sote-palveluiden-yhdyspinnat-toimiviksi>

25.11. Yhdyspintafoorumi: Sivistyksen ja soten yhdyspinnat – Kunta TV

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: <https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2022/kuntien-ja-hyvinvointialueiden-yhdyspintafoorumi-sivistyksen-ja-soten-yhdyspinnat>

16.12. Yhdyspintafoorumi: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen – Kunta TV

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: <https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2022/kuntien-ja-hyvinvointialueiden-yhdyspintafoorumi-hyvinvoinnin-ja-terveyden>

Lisäksi tulossa:

Kuntien ja HVA roolienjako järjestöjen yhteistyössä -selvitys

Demokratiapäivä 10 v. 13.10. 2022 kello 9–12

**Osallistu paikalla Kuntatalolla tai
Kunta-tv:n suoran lähetyksen kautta**

Ohjelma ja ilmoittautuminen

<https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2022/demokratiapaiva-1310-2022-kello-9-12>

The background is an abstract composition of colors and textures. It features a large, bright yellow area on the right side, which appears to be a brushstroke or a splash of paint. On the left side, there are diagonal bands of blue and red, also with a splattered or textured appearance. The overall effect is dynamic and artistic.

KUNTA LIITTO